

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.04.1984, sp. zn. 1 Cz 15/84, ECLI:CZ:NS:1984:1.CZ.15.1984.1

Číslo: 21/1986

Právní věta: Náhradu nákladů spojených s přibráním tlumočníka k tomu, aby účastník mohl v občanském soudním řízení jednat ve své mateřštině, nelze účastníku řízení uložit. To platí i o tlumočení ustanovení soudem pro dorozumívání s hluchoněmým účastníkem řízení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.04.1984

Spisová značka: 1 Cz 15/84

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náklady řízení, Řízení před soudem

Předpisy: 99/1963 Sb. § 18
§ 148 36/1967 Sb. § 17

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal podle ustanovení § 11 zákona č. 58/1969 Sb. náhrady škody vzniklé mu v souvislosti s trestním řízením, které bylo proti němu vedeno u okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 4 T 178/73.

Rozsudkem městského soudu v Brně byla žaloba zamítnuta. Náhrada nákladů řízení nebyla přiznána žádnému z účastníků, tlumočnicki bylo přiznáno tlumočné v částce 14,- Kčs a žalobci bylo uloženo nahradit státu náklady tlumočného ve výši 14,- Kčs do tří snů od právní moci rozhodnutí. Výrok o náhradě tlumočného odůvodnil soud ustanovením § 148 odst. 1 o. s. ř.

Rozsudkem krajského soudu v Brně byl rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku a ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vzájemném vztahu mezi účastníky jako věcné správný potvrzen. Ve výroku o povinnosti žalobce nahradit tlumočné byl rozsudek změněn tak, že žalobce je povinen nahradit státu tlumočné v částce, jak bude určena pravomocným rozhodnutím soudu, a to do tří dnů od právní moci usnesení o vyčíslení výše tlumočného. V tomto směru dospěl odvolací soud k závěru, že výrok rozsudku o přiznání tlumočného tlumočnicki nenabyl dosud právní moci; měl za to, že „nabude-li výrok o tlumočném právní moci, provede soud prvního stupně vyúčtování tlumočného, které doručí žalobci, a teprve právní mocí tohoto rozhodnutí vznikne žalobci povinnost tlumočné zaplatit“.

Usnesením městského soudu v Brně bylo potom žalobci uloženo nahradit československému státu – městskému soudu v Brně na tlumočném částku 14,- Kčs do tří dnů od právní moci rozhodnutí. Toto usnesení nenabýlo právní moci, neboť žalobce proti němu podal odvolání.

Stížnost pro porušení zákona podal ministr spravedlnosti ČSR proti uvedenému rozsudku krajského soudu v Brně pouze ve výrocích o uložení povinnosti žalobci nahradit náklady tlumočného. Nejvyšší soud ČSR, jenž je ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 o. s. ř. vázán rozsahem a důvody stížnosti pro porušení zákona, přezkoumat v napadeném rozsahu rozsudky soudů obou stupňů k závěru, že jimi byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 18 o. s. ř. účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv.

Podle ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř. má stát podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

Ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř. je však třeba vykládat také s ohledem na již uvedené ustanovení § 18 o. s. ř. S tímto ustanovením by pak bylo v rozporu ukládat povinnost k náhradě nákladů spojených s tím, že účastník realizuje právo jednat před soudem ve své mateřštině. Zaplacením těchto nákladů totiž soud splnil povinnost vyplývající z ustanovení § 18 věta třetí, o. s. ř. Bez významu není ani ta skutečnost, že s ohledem na ustanovení § 141 odst. 2 o. s. ř. nepřichází v souvislosti s těmito náklady v úvahu složení zálohy.

Z obsahu spisu vyplývá, žalobce je hluchoněmý a že soud tu stanovil tlumočníka pro dorozumívání s hluchoněmými, neboť bylo třeba provést výslech žalobce jako účastníka řízení.

Náklady spojené s přibráním tlumočníka k přetlumočení projevů hluchoněmého účastníka přednesených při jednání je třeba s ohledem na jejich povahu posuzovat stejně jako náklady vyplývající z práva účastníka jednat před soudem ve své mateřštině. Proto jejich náhradu nelze uložit.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že soudy obou stupňů pochybily, když uložily žalobci povinnost nahradit státu náklady tlumočného; tím porušily zákon v ustanovení § 18 a § 148 odst. 1 o. s. ř.